

OKROŽNO SODIŠČE V CELJU

Prešernova 22

3000 CELJE

Datum: 27.10.2023

Opr. št.: ____ / ____

TOŽEČA STRANKA:

SVEN KLAGER, Bohoričeva ulica 3, 3000 Celje, EMŠO: 0111963500358, ki ga zastopajo:

TOŽENE STRANKE:

1. **LEOPOLD ŠPUR**, Šolska ulica 2, 2250 Ptuj, EMŠO: 0203010500208
2. **JASMINA ŠPUR**, Šolska ulica 2, 2250 Ptuj, EMŠO: 0507978505404
3. **AI4all GmbH**, Haupthoffgasse 13a, Gradec, Avstrija, matična št.: AT.355791-59
4. **Microsolutions AG**, Herrenhoffplatz 88b, Hannover, Nemčija, matična št.: DE.526351

ODŠKODNINSKA TOŽBA

- zaradi plačila odškodnine v višini 42.000 EUR s pp
- 5x s prilogami
- pooblastilo za zastopanje

I.

DEJANSKO STANJE

Sven Klager (v nadaljevanju tožnik) je izredni profesor politologije, ki se redno pojavlja v medijskem prostoru kot strokovnjak na področju mednarodnih odnosov in obramboslovja. Njegova akademska kariera je močno prizadeta, vse odkar se je v medijih pričela pojavljati lažna novica, da je prejel podkupnino v zameno za pisanje v prid stališčem Ruske federacije. Lažna novica izhaja iz članka, katerega avtor je Leopold Špur (v nadaljevanju prvotožena stranka). S pomočjo svoje matere Jasmine Špur (v nadaljevanju drugotožena stranka), ki je preko spletne banke potrdila nakup aplikacije, je uporabil aplikacijo ChatWithMe, ki je prvotoženi stranki omogočila pripravo besedila, ki vsebuje lažne navedbe o tožniku, in sicer v slogu pomembnega raziskovalnega novinarja. Besedilo je prvotožena stranka tudi grafično dopolnila na način, da je delovalo, kot da gre za članek, dostopen na svetovno prepoznavnem časopisu, imenovanem »Brick Street Journal«. S pomočjo aplikacije je tožeča stranka dosegla, da je članek kar hitro pridobil na vidljivosti, mnogi so poročali o njegovi vsebini in se zgražali nad tožnikovim početjem, za katerega pa prvotožena stranka ni predložila dokaza. Napisana vsebina je neresnična in za tožnika izjemno žaljiva, posledične pa so kršene njegove osebne pravice. Ne glede na kasneje razkrito resnico ostaja aplikacija ChatWithMe temeljni vzrok za nastanek škode. Aplikacijo je razvila družba AI4all GmbH (v nadaljevanju tretjetožena stranka), vse svoje deleže pa so prenesli na družbo Microsolutions AG (v nadaljevanju četrtožena stranka), ki tudi gosti serverje za aplikacijo in ima izključno pravico do distribucije aplikacije. Kljub uveljavljanju tožnikove »pravice do izbrisa« družba ni izpopolnila svoje baze podatkov, saj ta še vedno vsebuje navedbo (ki je bila dodana tudi v članku prvotožene stranke), da je bila tožeča stranka obtožena spolnega nasilja nad študentko, čeprav je bila po pritožbi zoper obsodilno sodbo oproščena. Poleg nepopolne baze podatkov pa je potrebno izpostaviti, da aplikacija deluje kot izjemno učinkovito orodje za kršenje osebnostnih pravic, saj omogoča oblikovanje lažnih besedil na izjemno preprečljiv in prefinjen način. S pomočjo umetne inteligence so se skoraj vsa akademska prizadevanja tožeče stranke izničila, saj je prvotožena stranka v zgolj nekaj korakih dosegla skoraj popolno uničenje njegove kariere.

DOKAZI:

- Članek na spletni strani Reddit;
- Poročilo osrednjega dnevnika največje komercialne televizije v Sloveniji z dne 17. 1. 2023;
- Posnetek zaslona Twitter objave s strani Daniela Wright-a in Brick Street Journal z dne 18. 1. 2023;
- Odpoved avtorske pogodbe s tožečo stranko s strani francoske univerze;
- Fotokopija avtorske pogodbe s francosko univerzo Charles Marques;
- Sklep o izločitvi iz evropskega združenja politologov;
- Priznanje o sistemski lastnosti aplikacije s strani AI4all GmbH;
- Zaslišanje tožeče stranke.

II.

PROCESNOPRAVNA VPRAŠANJA

II.1

PRISTOJNOST SODIŠČA

MEDNARODNA PRISTOJNOST

V danem primeru imata družbi AI4all in Microsolutions kot tretjetožena in četrtožena stranka sedež v Gradcu (Avstrija), (AI4all) oz. v Hannoveru (Nemčija) (Microsolutions)¹, s čimer je podan čezmejni element. V takih primerih mora slovensko sodišče zato najprej odločiti o svoji mednarodni pristojnosti. Šele nato se odloča o stvarni, krajevni in funkcionalni pristojnosti. Mednarodna pristojnost je procesna predpostavka,

---

¹ Glej Priloga 1 k primeru za reševanje: identifikcijski podatki.

na katero mora paziti sodišče po uradni dolžnosti ves čas postopka (glej 1. odstavek 18. člena Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP)²).³

Vložitev tožbe pred slovenskimi sodišči bo v prvi vrsti zahtevala preučitev vpliva Uredbe (EU) 1215/2012 o mednarodni pristojnosti in priznanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (v nadaljevanju Uredba 1215/2012 ali BU I bis)⁴ na mednarodno pristojnost slovenskega sodišča. Slovensko sodišče bo tako moralo odločiti, ali bo mednarodno pristojnost utemeljilo na pravilih o mednarodni pristojnosti iz nacionalnih predpisov, iz mednarodnih pogodb ali Uredbe 1215/2012. Pravila o mednarodni pristojnosti, vsebovana v Uredbi 1215/2012 se lahko uporabijo le, ko so za njeno uporabo izpolnjeni vsi pogoji in sicer obstoj mednarodnega elementa, materialni, časovni, geografski in personalni pogoj ter neobstoj mednarodnih konvencij ali specialnejših pravnih aktov Evropske unije (v nadaljevanju EU), ki bi imeli prednost pred Uredbo 1215/2012.⁵ Pogoj mednarodnega elementa je v danem primeru izpolnjen, saj sta, kot že navedeno, tretjetožena in četrtožena stranka tuji pravni osebi (s sedežem v Gradcu in Hannovru⁶) (mednarodni element v subjektu). Materialni pogoj, kot ga določa določba 1. člena Uredbe 1215/2012, je prav tako izpolnjen. Navedeni člen določa, da se pravila o mednarodni pristojnosti uporabljajo za civilne in gospodarske zadeve, ne glede na naravo oblasti. V zvezi z opredelitvijo civilne in gospodarske zadeve je pomemben predmet spora.⁷ V primeru *Baten*⁸ je Sodišče EU sicer zavzelo stališče, da se je pri opredelitvi civilne in gospodarske zadeve treba osredotočiti na pravila nacionalnega prava, ki so bila podlaga za vložitev tožbe. Uredba 1215/2012 se v danem primeru uporabi, saj gre za odškodninsko tožbo, s katero tožnik zahteva odškodnino zaradi razžalitve dobrega imena in časti in okrnitve osebnostnih pravic (v nacionalnem pravnem redu je podlaga za vložitev tožbe 179. člen Obligacijskega zakonika (v nadaljevanju OZ)⁹). Tožbeni zahtevek je tako civilnopraven in ima svoj temelj v zasebnopravni sferi (nobena izmed strank udeleženk spora namreč ni oseba javnega prava in ne deluje kot izvrševalec oblasti (*iure imperii*)), kar je bistveno za opredelitev civilne in gospodarske zadeve po Uredbi 1215/2012.¹⁰ Izpolnjen je tudi geografski pogoj, po katerem se pravila o mednarodni pristojnosti iz Uredbe 1215/2012 uporabijo le, če je tožba vložena pred sodiščem države članice EU. V danem primeru je vložena pred slovenskim sodiščem. Časovni obseg uporabe je določen v 81. členu v povezavi s 66. členom Uredbe in se nanaša na trenutek vložitve tožbe. Uredba se uporablja za vse postopke, ki so bili začeti po 10. januarju 2015. V konkretni zadevi je bila tožba vložena po tem datumu, kar kaže na izpolnitev tudi tega pogoja. Izpolnjen je tudi personalni pogoj, v skladu s katerim mora imeti toženec stalno prebivališče v EU (4. člen Uredbe 1215/2012). Tretjetožena stranka ga ima v danem primeru v Avstriji, četrtožena pa v Nemčiji. Šesti pogoj pa zahteva, da je potrebno pred uporabo BU I bis preveriti še, ali obstajajo kakšne mednarodne konvencije ali drugi akti EU, ki bi derogirali njeno uporabo (67. – 73. člen Uredbe 1215/2012). V našem primeru takšnega specialnejšega akta ni. Ker so torej izpolnjeni vsi pogoji, se za določitev mednarodne pristojnosti uporabi BU I bis.

Četrtožena stranka utemeljuje pristojnost sodišča pri stvarno pristojnem sodišču v Gradcu na podlagi dogovora o pristojnosti (prorogirana pristojnost), medtem ko tožnik v konkretni zadevi prereka pristojnost sodišča¹¹ in veljavnost dogovora o pristojnosti in utemeljuje pristojnost na podlagi alternativnih

² Zakon o pravnem postopku (ZPP) Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1, 70/19 – odl. US, 1/22 – odl. US in 3/22 – ZDeb).

³ Glej npr. VSL Sklep I Cp 404/2019 z dne 5. 6. 2019, ECLI:SI:VSLJ:2019:I.CP.404.2019.

⁴ UL EU L. 351, 20. 12. 2012, str. 1.

⁵ Repas M. v Repas M. in Rijavec V. (ur.), Mednarodno zasebno pravo Evropske unije, Uradni list RS, Ljubljana, 2018, str. 62.

⁶ Uredba 1215/2012 v določbi 63. člena določa, da ima pravna oseba, stalno prebivališče v kraju, kjer ima statutarni sedež ali glavno upravo ali glavno poslovno enoto.

⁷ Zadeva C-190/89, Marc Rich & Co. AG proti Societa Italiana Impianti PA, ECLI:EU:C:1991:319.

⁸ Zadeva C-271/00, Gemeente Steenbergen proti Baten, ECLI:EU:C:2002:656.

⁹ Obligacijski zakonik (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631).

¹⁰ Glej npr. Galič A., Mednarodna pristojnost po Uredbi št. 44/2001 (»Bruseljska uredba«), Pravosodni bilten, 2007, str. 187-216.

¹¹ Glej 6. odstavek primera za reševanje.

pristojnosti (natančneje alternativna pristojnost za delikte po drugem odstavku 7. člena Uredbe 1215/2012). V Uredbi 1215/2012 sicer velja hierarhija mednarodnih pristojnosti. Na vrhu je izključna pristojnost, ki v predmetni zadevi ni podana, takoj za njo pa je pristojnost na podlagi tihe privolitve, za katero je značilno, da toženec s tem, ko se spusti v postopek, privoli v pristojnost sodišča.¹² Tudi tiha privolitev v predmetni zadevi ni podana, saj kljub temu, da je četrtotožena stranka vložila tožbo pred pristojnim sodiščem v Gradcu, odgovor na tožbo še ni bil vložen¹³, kar pomeni, da se tožeča stranka (v tisti zadevi tožena) še ni spustila v obravnavo in zato učinki tihe privolitve niso nastopili. Vse ostale pristojnosti (izbirne in splošna) pa se hierarhično nahajajo pod prorogirano pristojnostjo. Uredba 1215/2012 sicer v prvem odstavku 25. člena predpisuje določene zahteve za veljavnost prorogacijskega dogovora, med katerimi je tudi formalna veljavnost sporazuma. V določbi dotičnega člena je tako navedeno, da je dogovor o pristojnosti sklenjen v pisni obliki ali potrjen v pisni obliki, v obliki, ki je v skladu z mednarodnimi trgovinskimi običaji, ki so znani strankam ali bi jim morali biti znani in ki so splošno priznani v mednarodni trgovini.¹⁴ Dogovor o pristojnosti pa je lahko določen tudi v splošnih pogojih (kot izhaja tudi iz konkretne zadeve¹⁵), če pogodba, ki sta jo stranki sklenili, izrecno napoti na splošne pogoje.¹⁶ Iz predmetne zadeve sicer izhaja, da mora uporabnik ob registraciji računa splošne pogoje sprejeti,¹⁷ a je ključno izpostaviti, da tožeča stranka sploh ni bila uporabnik aplikacije ChatWithMe, zato se tudi ni registriral kot uporabnik na navedeno aplikacijo, kar pomeni, da posledično tudi ni sprejel oz. privolil v splošne pogoje niti se ni imel priložnosti seznaniti z vsebino splošnih pogojev, s čimer ni izpolnjena formalna veljavnost prorogacijskega dogovora, zato dogovor o pristojnosti nima pravnih učinkov.

V dani zadevi zato tožeča stranka utemeljuje mednarodno pristojnost slovenskega sodišča, in sicer na podlagi določbe Uredbe 1215/2012, ki ureja alternativne pristojnosti za delikte in kvazidelikte, kot izhaja iz določbe drugega odstavka 7. člena, in sicer da je oseba s stalnim prebivališčem v državi članici lahko tožena v drugi državi članici v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči v kraju, kjer je prišlo do škodnega dogodka. Sodišče EU je sicer v zadevi *Kalfelis*¹⁸ poudarilo avtonomno razlago pojma zadeva v zvezi z delikti ali kvazidelikti, ki zajema vse zahtevke za ugotavljanje odgovornosti tožene stranke, ki niso povezane s pogodbo v pomenu 1. odst. 7. člena Uredbe 1215/2012, tj. da ne gre za prostovoljni prevzem obveznosti. V obseg 2. odst. 7. člena tako sodijo denimo producentska odgovornost, kršitev pravic intelektualne lastnine,¹⁹ kršitve osebnostnih pravic²⁰ ipd., s čimer zato v obseg 2. odst. 7. člena Uredbe 1215/2012 sodi tudi konkretni spor. Kot kraj škodnega dogodka v okviru določbe 2. odst. 7. člena je mogoče razumeti glede na odločbo Sodišča EU v zadevi *Bier*²¹ tako kraj, kjer je storilec deloval (prvotožena stranka je delovala na Ptuj, Sloveniji²²), kot tudi kraj, kjer je nastopila škodljiva posledica. V konkretni zadevi je sicer šlo za delikte, ki so bili storjeni preko spleta (natančneje preko spletne strani Reddit), s pomočjo aplikacije ChatWithMe, pri čemer se je vsebina spornega spletnega članka, katerega avtor je prvotožena stranka, hitro razširila v več držav EU, tako, da so škodljive posledice nastale tako v Sloveniji, Poljski, Franciji

---

¹² Zadeva 150/80, Elefantenschuh GmbH proti Pierre Jacqmain, ECLI:EU:C:1981:148.

¹³ Glej 6. odstavek primera za reševanje.

¹⁴ Repas, 2018, str. 186.

¹⁵ Glej 6. odstavek primera za reševanje.

¹⁶ Zadeva C-222/15, Hoszig Kft. proti Alstom Power Thermal Services, ECLI:EU:C:2016:525.

¹⁷ V primeru Jaouad El Majdoub je Sodišče EU odločilo, da tudi sprejem splošnih pogojev s klikom pomeni komunikacijo po elektronskih medijih, ki zagotavlja trajen zapis sporazuma, če je pri tem pred sklenitvijo pogodbe mogoče natisniti ali shraniti njihovo besedilo (Zadeva C-322/14, Jaouad El Majdoub proti CarsOnTheWeb, ECLI:EU:C:2015:334).

¹⁸ Zadeva C-189/87, Athanasios Kalfelis proti Bankhaus Schroder, Munchmeyer, Hengst and Co. in drugi, ECLI:EU:C:1988:459.

¹⁹ Zadeva C-170/12, Peter Pinckley proti KDG Mediatech AG, ECLI:EU:C:2012:635.

²⁰ Zadeva C-68/93, Fiona Shevill, Ixora Trading Inc., Chequepoint SARL in Chequepoint Internationa Ltd proti PresseAlliance SA, ECLI:EU:C:1995:61.

²¹ Zadeva 21/76, Handelskwekerij G.J. Bier BV proti Mines de potasse d'Alsace SA, ECLI:EU:C:1976:166.

²² Glej 3. odstavek primera za reševanje, iz katerega izhaja, da ima stranka svoje stalno prebivališče na Ptuj, v Sloveniji, kjer se je tudi prijavil in registriral na spletno aplikacijo ChatWithMe in generiral sporni članek.

in številnih drugih državah EU.²³ Sodišče EU je v zadevi *eDataAdvertising in Martinez*²⁴ zavzelo stališče in potrdilo uporabo pravila mozaika iz zadeve *Shevill*²⁵ tudi za tovrstne kršitve in ga tudi razširilo, in sicer lahko tako žrtev v kraju v katerem je težišče njenih interesov, kar je na splošno kraj njenega običajnega prebivališča²⁶ (npr. kraj stalnega prebivališča, ali kraj kjer žrtev opravlja svojo poklicno dejavnost²⁷) zahteva odškodnino za celotno škodo, torej tudi za škodo, ki je nastala v drugih državah članicah EU in ne zgolj za škodo, ki je nastala v državi sodišča.

Tožeča stran zato utemeljuje pristojnost slovenskega sodišča, natančneje pristojnega sodišča v Celju, kjer ima tožeča stranka svoje stalno prebivališče²⁸ in kjer je tudi težišče njenih interesov kot žrtve.²⁹ Tožeča stran tako trdi, da je zato v tem sporu mednarodno pristojno slovensko sodišče v Celju.

KRAJEVNA PRISTOJNOST

Vsako sodišče vedno uporablja domača postopkovna pravila (*forum regit processum oz. načelo lex fori*³⁰), tj. nacionalna pravila foruma (sodišča, ki odloča v postopku).³¹ Vsled navedenega se bo zato uporabil ZPP v določbi 52. člena določa posebno krajevno pristojnost za sojenje v sporih glede nepogodbene odškodninske odgovornosti in sicer je v konkretnih sporih pristojno tudi sodišče na območju katerega je bilo storjeno škodno dejanje, ali sodišče, na območju katerega je nastala škodljiva posledica. V predmetni zadevi je storilec ravnal v kraju Ptuj, škodno ravnanje pa je bilo storjeno preko spletnih medijev, pri čemer je škoda poleg Slovenije nastala tudi v drugih državah članicah EU. Škoda je bila največjih razsežnosti v Celju, kjer je bila tožeči stranki povzročena tako premoženjska kot tudi nepremoženjska škoda (kot je dokazana v III.2 in IV. Poglavju tožbe). Celje je tudi, kot je že bilo pojasnjeno v razdelku glede mednarodne pristojnosti, težišče interesov oškodovane tožeče stranke. Posledično zato tožeča stranka utemeljuje pristojnost stvarno pristojnega sodišča v Celju.

STVARNA PRISTOJNOST

ZPP ureja stvarno pristojnost v določbah 30. in 32. člena. Sicer pa sta za razmejitev pristojnosti odločilna dva kriterija, in sicer vrednost spornega predmeta in pravni temelj spornega predmeta.³² Pri čemer je za razmejitev pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči določena meja 20.000 EUR.³³ Ker v dani zadevi vrednost zahtevka za povrnitev premoženjske in nepremoženjske škode presega 20.000 EUR, je za postopanje v konkretni zadevi pristojno okrožno sodišče.

II.2

UPORABA PRAVA

Kot v primeru določitve mednarodne pristojnosti bi se tudi v konkretnem primeru najprej uporabili pravni akti EU, v kolikor so za uporabo izpolnjeni vsi pogoji. Gre za Uredbo 864/2007 o pravu, ki se uporablja za

²³ Glej 4. odstavek primera za reševanje.

²⁴ Združeni zadevi C-509/09 IN C-161/10, *Edata Advertising GmbH in drugi proti X in Societe MGN LIMITED*, ECLI:EU:C:2011:685.

²⁵ V skladu s pravilom mozaika lahko tožnik pred sodiščem države članice EU, kjer je nastopila škodljiva posledica, zahteva le odškodnino za škodo, ki je nastala na ozemlju te članice EU. Oškodovancu je sicer še vedno dana možnost, da uveljavlja odškodnino za celotno škodo pred sodišči, kjer ima toženec stalno prebivališče ali sedež ali kjer je storilec deloval.

²⁶ Običajno prebivališče se nanaša na državo, s katero ima zadevna oseba najtesnejšo vez; to pomeni, kjer je center njenega socialnega življenja. Tako: *Vlas v Magnus in Mankowski*, 2016, str. 991.

²⁷ *Repas*, 2018, str. 123.

²⁸ Glej Priloga 1 k primeru za reševanje.

²⁹ Glej 1. odstavek primera za reševanje, iz katerega izhaja, da je tožeča stranka izredni profesor politologije na Fakulteti za družbene odnose Univerze v Celju, kar pomeni, da v Celju opravlja svojo poklicno dejavnost, kar indicira na obstoj tesne povezave z državo, s čimer je zato utemeljen sklep, da gre za kraj, kjer je težišče njegovih interesov.

³⁰ Ulčar, M., *Mednarodna pristojnost in kiberprostor*, Pravna praksa, št. 8-9, 2001, str. I-VIII.

³¹ *Repas*, 2018, str. 34, 400.

³² Ude L., *Civilno procesno pravo*, Uradni list RS, Ljubljana, 2017, str. 147.

³³ Glej 30. in 32. člen ZPP.

nepogodbene obveznosti – RIM II (v nadaljevanju Uredba 864/2007)³⁴. Tudi za uporabo kolizijskih pravil iz Uredbe 864/2007 morajo biti kumulativno izpolnjeni določeni pogoji. Ti so prisotnost mednarodnega elementa, materialni, geografski in časovni pogoj, upoštevati pa je treba tudi prednost drugih pravnih aktov, tj. specialnejših pravnih aktov EU in posameznih mednarodnih konvencij.³⁵ V dani zadevi gre za nepogodbeno odškodninsko obveznost, ki je povezana z več kot eno državo in ima torej čezmejne posledice, s čimer je izpolnjen pogoj obstoja mednarodnega elementa (1. člen Uredbe 864/2007). Glede materialnega pogoja je mogoče ugotoviti, da se Uredba 864/2007 ne uporabi za vsa nepogodbena razmerja v civilnih in gospodarskih zadevah, saj v določbi drugega in tretjega odstavka 1. člena nekatera od njih izključuje iz obsega uporabe. Iz obsega uporabe so tako izrecno izključena nepogodbena razmerja, ki izvirajo iz kršitev zasebnosti in osebnostnih pravic, vključno z obrekovanjem.³⁶ Ker pa v predmetni zadevi gre za nepogodbeno odškodninsko obveznost iz naslova kršitve osebnostnih pravic, posledično materialni pogoj iz Uredbe 864/2007 ni izpolnjen, ker pa morajo biti za uporabo Uredbe 864/2007 kumulativno izpolnjeni vsi pogoji, se Uredba 864/2007 v konkretnem primeru ne more uporabiti.

V danem primeru bi se zato za določitev merodajnega prava uporabil nacionalni predpis sodišča, ki je mednarodno pristojno za postopanje v konkretni zadevi, tj. slovenskega sodišča,³⁷ in sicer Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku (v nadaljevanju ZMZPP).³⁸ V tej luči je potrebno poudariti, da se sicer nacionalni predpisi po sprejetju pravnih aktov EU redko uporabijo zaradi primarnosti pravnih aktov EU, ki se sicer uporabijo zgolj, ko so izpolnjeni pogoji za njihovo uporabo.³⁹ Navedbe tožeče stranke, ki odražajo naravo spora in uokvirjajo presojo sodišča (7. člen ZPP)⁴⁰, narekujejo uporabo 30. člena ZMZPP, ki vsebuje kolizijsko pravilo za spore o nepogodbeni odškodninski odgovornosti. Za določitev prava, ki ga je potrebno uporabiti, bi se tako posledično uporabila določba 30. člena ZMZPP, ki določa, da se za nepogodbeno odškodninsko odgovornost uporabi pravo kraja, kjer je bilo dejanje storjeno, če pa je za oškodovanca ugodnejše, se namesto tega uporabi pravo kraja, kjer je nastopila posledica, vendar le, če je povzročitelj kraj posledice mogel in moral predvideti. Klasično navezno okoliščino v odškodninskem pravu v tem primeru torej predstavlja *lex loci delicti comissi vel laesionis*, vendar se že dalj časa kaže trend k uporabi pravila o najtesnejši vezi in celo k avtonomiji strank.⁴¹

Omenjeno določbo 30. člena ZMZPP je tako treba razlagati v smislu, da naj se uporabi pravo, s katerim je podana najtesnejša vez.⁴² Podane okoliščine, ko med strankama ni bil veljavno sklenjen dogovor o uporabi prava in, ko je storilec (prvotožena stranka) deloval v Sloveniji, natančneje na Ptuj⁴³, hkrati pa je tudi večina domnevne škode nastala v Republiki Sloveniji (sicer je škoda nastala tudi v drugih evropskih državah)⁴⁴ tako nakazujejo, da je sporno razmerje najtesneje povezano prav s slovenskim pravnim redom, v sled česar, je zato mogoče sklepati, da je merodajno pravo v konkretni zadevi slovensko pravo.

---

³⁴ UL EU L. 199, 31.7.2007, str. 40.

³⁵ Repas, 2018, str. 470.

³⁶ Glej določbo drugega odstavka Uredbe 864/2007, točko g.

³⁷ Mednarodno pristojno sodišče za postopanje v konkretnem sporu je slovensko sodišče, natančneje stvarno pristojno sodišče v Celju.

³⁸ Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku (ZMZPP) Uradni list RS, št. 56/99, 45/08 – ZArbit in 31/21 – odl. US.

³⁹ Repas, 2018, str. 53.

⁴⁰ Potrebno je opozoriti na postopkovna pravila, ki prav tako lahko vplivajo na rezultat spora. Vsako sodišče namreč vedno uporablja domača postopkovna pravila (*forum regit processum*), tj. nacionalna pravila foruma (sodišča, ki odloča v postopku. Tako Repas, 2018, str. 34.

⁴¹ Glej npr. VSL Sklep II Cp 1624/2015 z dne 9. 12. 2015, ECLI:SI:VSLJ:2015:II.CP.1624.2015.

⁴² Glej npr. VSRS II Ips 1001/2007 z dne 16. 12. 2010, ECLI:SI:VSRS:2010:II.IPS.1001.2007.

⁴³ Glej 3. odstavek primera za reševanje, iz katerega izhaja, da ima stranka svoje stalno prebivališče na Ptuj, v Sloveniji, kjer se je tudi prijavil in registriral na spletno aplikacijo ChatWithMe in generalni sporni članek.

⁴⁴ Glej 4. odstavek primera za reševanje, iz katerega izhaja, da je večina delitev spornega članka bila med slovenskimi uporabniki spletne strani Reddit, o spornem članku pa je poročal tudi osrednji dnevnik največje komercialne televizije v Sloveniji.

II.3

SUBJEKTIVNA KUMULACIJA

Subjektivna kumulacija ali sosporništvo pomeni možnost združitve več oseb v pravdi, v kolikor med njimi obstaja povezava. V obravnavani zadevi so podani pogoji za materialno sosporništvo, saj gre za solidarne terjatve oziroma obveznosti prvotožene stranke, drugotožene stranke, tretjetožene stranke in četrtožene stranke. OZ v 1. odstavku 186. člena določa, da za škodo, ki jo povzroči več oseb skupaj, odgovarjajo vsi udeleženci solidarno. ZPP v 1. odstavku 191. člena določa, da je lahko več oseb toženih z isto tožbo, če se njihove obveznosti opirajo na isto dejansko in pravno podlago, če gre za solidarne obveznosti, če so predmet spora obveznosti iste vrste, ki se opirajo na bistveno istovrstno dejansko in pravno podlago in velja stvarna in krajevna pristojnost istega sodišča za vsak zahtevek in za vsakega toženca. OZ v 3. odstavku 186. člena opredeljuje, da solidarno odgovarjajo osebe, ki so škodo povzročile skupaj, kljub temu, da so delale neodvisno druga od druge in v kolikor ni mogoče ugotoviti, kolikšen je njihov delež pri povzročni škodi. Iz dejanskega stanja zadeve je torej mogoče razbrati in posledično tudi zatrjevati, da so vse štiri tožene stranke sosporniki, saj so škodo tožeči stranki povzročile skupno, kljub temu, da so delovale neodvisno druga od druge. Že v primeru, da bi manjkala ena sama komponenta, ki jo je k povzročitvi škodnega stanja prispevala katerakoli od toženih strank, do povzročitve škode nebi prišlo. V danem primeru gre torej za materialno sosporništvo iz razloga, ker gre za solidarno odgovornost vseh štirih toženih strank. V takem položaju mora tožeča stranka za vsakega od povzročiteljev škode dokazati vse predpostavke njegove odškodninske odgovornosti.⁴⁵ Solidarni dolžniki, ki jih tožeča stranka zajame z eno tožbo, so navadni sosporniki in zato vsak v samostojnem procesnem razmerju do tožnika⁴⁶, zato lahko sodišče za vsakega izda različno sodbo.

II.4

OBJEKTIVNA KUMULACIJA

ZPP v drugem odstavku 182. določa, da v kolikor zahtevki nimajo iste dejanske in pravne podlage, se lahko uveljavljajo z eno tožbo zoper isto toženo stranko samo tedaj, kadar je isto sodišče stvarno pristojno za vsakega od teh zahtevkov in je za vse zahtevke predpisana ista vrsta postopka. V konkretnem primeru je za vse zahtevke pristojno okrožno sodišče, prav tako za nobenega od zahtevkov ni potreben poseben postopek. Poleg tega je v sodni praksi pogosto kombiniranje odstranitvenega zahtevka z odškodninskim zahtevkom.⁴⁷

DOKAZI:

- Kot doslej.

III.

MATERIALNOPRAVNA VPRAŠANJA

Tožeči stranki je bila povzročena materialna in nematerialna škoda. Tožeča stranka je prepričana, da so za povzročeno škodo odškodninsko odgovorne tožene stranke. Vsled navedenemu v nadaljevanju tožeča stranka utemeljuje odškodninsko odgovornost toženih strank in opredeljuje nastalo škodo.

---

⁴⁵ Plavšak v. Plavšak N., Juhart M. et.al., Obligacijski zakonik (OZ) (splošni del) s komentarjem, 1. knjiga, GV založba, Ljubljana, 2003, str. 1070.

⁴⁶ Glej npr. VSL Sklep I Cp 2083/2020 z dne 18. 12. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:I.CP.2083.2020.

⁴⁷ Glej npr. VSL sodba I Cp 1308/210 z dne 30. 6. 2010, ECLI:SI:VSLJ:2010:I.CP.1308.2010.

III.1

PREDPOSTAVKE ODŠKODNINSKE ODGOVORNOSTI

Odškodninska obveznost je vrsta obligacijskega razmerja, katerega vsebina je obveznost odgovorne osebe povrniti oškodovancu škodo, za katero odgovarja in pravica oškodovanca zahtevati od odgovorne osebe povrnitev te škode.⁴⁸ Med predpostavke odškodninske obveznosti štejemo: protipravnost ravnanja (škodljivo dejstvo), škodo, vzročno zvezo med protipravnostjo in škodo in odškodninsko odgovornost.

Pri presoji, ali je neko ravnanje **protipravno**, je sodišču v pomoč temeljno načelo prepovedi povzročanja škode iz 10. člena OZ, ki prepoveduje kakršnokoli ravnanje, ki lahko povzroči škodo. Pri tem mora biti možnost nastanka škode zaradi ravnanja ali opustitve ravnanja za izpolnitev pogoja protipravnosti za tistega, ki ravna, objektivno predvidljiva.⁴⁹ Iz tega lahko zaključimo, da je protipravno ravnanje vsako ravnanje, katerega predvidljiva posledica je možnost nastanka škode.⁵⁰ 132. člen OZ določa, da je **škoda** zmanjšanje premoženja (navadna škoda), preprečitev povečanja premoženja (izgubljeni dobiček) in povzročitev telesnih ali duševnih bolečin ali strahu drugemu ter okrnitev ugleda pravne osebe (nepremoženjska škoda). Navedeni člen torej določa pravno priznane oblike škode, to so premoženjska škoda (navadna škoda in izgubljeni dobiček) in nepremoženjska škoda. Za obstoj odškodninske odgovornosti mora biti med ravnanjem povzročitelja in med škodo podana **vzročna zveza**. OZ ne opredeljuje posebej vzročne zveze, čeprav je iz zakonskega besedila razvidno, da jo upošteva. Sodna praksa v vsakem konkretnem primeru s pomočjo teorij o vzročni zvezi opredeljuje, če je vzročna zveza podana. Pri presoji civilne odgovornosti se vzročna zveza presoja po teoriji adekvatne vzročnosti,⁵¹ po kateri se izmed vseh okoliščin, ki so v zvezi z nastankom škode, za vzrok šteje samo tista, ki po življenjskih izkušnjah običajno, po rednem teku stvari, pripelje do enake posledice.⁵² OZ v prvem odstavku 131. člena vzpostavlja t.i. **subjektivno (krivdno) odškodninsko odgovornost** in določa, da kdor drugemu povzroči škodo, jo je dolžan povrniti, če ne dokaže, da je škoda nastala brez njegove krivde. OZ z navedeno določbo vzpostavlja obrnjeno dokazno breme subjektivne (krivdne) odškodninske odgovornosti, kar pomeni, da v kolikor tožnik uspe dokazati obstoj prvih treh predpostavk odškodninske obveznosti, se zadnja predpostavka odškodninske obveznosti – odškodninska odgovornost – domneva. Nadalje OZ v drugem in tretjem odstavku 131. člena vzpostavlja t.i. **objektivno (nekrivdno) odškodninsko odgovornost** in določa, da se za škodo od stvari ali dejavnosti, iz katerih izvira večja škodna nevarnost za okolico, odgovarja ne glede na krivdo. Poleg tega se za škodo ne glede na krivdo odgovarja tudi v drugih z zakonom določenih primerih.

O TEMELJU ODŠKODNINSKE ODGOVORNOSTI PRVOTOŽENE STRANKE

Prvotožena stranka je v aplikacijo ChatWithMe vnesla ukaz pripraviti besedilo, s katerim je zavestno želela ponagajati tožeči stranki. Ker aplikacija ukaza ni izvedla, je željeno besedilo pridobila na način, da je aplikacijo prelisicila. Zapisano besedilo je nato tudi preuredila v njej željeno obliko in ga javno objavila.⁵³ S svojim ravnanjem je prvotožena stranka ravnala v nasprotju z 10. členom OZ, ki temelji na načelu nepovzročanja škode (*neminem leadere*)⁵⁴ in določa, da se je vsakdo dolžan vzdržati ravnanja, s katerim bi utegnil drugemu povzročiti škodo. Nadalje prvi odstavek 131. člena OZ določa, da kdor drugemu povzroči škodo, jo je dolžan povrniti, če ne dokaže, da je škoda nastala brez njegove krivde. S tem, ko je prvotožena stranka aplikaciji ukazala napisati besedilo, s katerim je naklepno želela škoditi in tudi je škodila tožeči stranki, besedilo pa nato javno objavila, je **ravnala protipravno**. Nastala **škoda** bo posebej opredeljena v III.2 in IV. poglavju tožbe. Med ravnanjem prvotožene stranke ter nastankom škode tožeči stranki nesporno

⁴⁸ Plavšak N., Juhart M., Vrenčur R., Komentar splošnega dela obligacijskega zakonika, Ljubljana, 2020, str. 519.

⁴⁹ Glej npr. VSRS sodba II Ips 56/2013 z dne 9. 4. 2015, ECLI:SI:VSRS:2015:II.IPS.56.2013.

⁵⁰ Plavšak, 2020, str. 564.

⁵¹ Glej npr. VSL Sodba I Cp 1228/2020 z dne 13. 10. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:I.CP.1228.2020.

⁵² Glej npr. VSRS Sodba II Ips 113/2019 z dne 15. 5. 2020, ECLI:SI:VSRS:2020:II.IPS.113.2019.

⁵³ Glej 3. odstavek primera za reševanje.

⁵⁴ Plavšak, 2020, str. 122.

obstoji vzročna zveza. V kolikor prvotožena stranka ne bi s pomočjo ChatWithMe pripravila in nato sama objavila spornega članka, do škode ne bi prišlo.

Načeloma velja obrnjeno dokazno breme odškodninske odgovornosti, kar pomeni, da bi se z dokazanimi prvimi tremi predpostavkami odškodninske obveznosti načeloma vzpostavila domneva odškodninske odgovornosti. Pri prvotoženi stranki gre za izjemo od te domneve, saj je prvotožena stranka mladoletnik. Drugi odstavek 137. člena OZ določa, da mladoletnik od dopolnjenega sedmega do dopolnjenega štirinajstega leta ne odgovarja za škodo, razen če se dokaže, da je bil pri povzročitvi škode zmožen razsojati (t.i. domneva nesposobnosti za razsojanje), pri čemer velja, da mora njegovo zmožnost razsojati dokazati tožnik.⁵⁵ Za presojo pravnega standarda zmožnosti razsojanja iz drugega odstavka 137. člena OZ so v vsakem primeru posebej odločilne dejanske okoliščine.⁵⁶ Potrebno je dokazati, da se je mladoletnik zavedal svojega ravnanja glede na specifične okoliščine primera.⁵⁷ Politična usmeritev in članstvo prvotožene stranke v pomladku politične stranke podpirajo stališče tožeče stranke, da je bila prvotožena stranka v času storitve dejanja sposobna razsojati in se zavedati pomena in posledic svojih ravnanj. Znanje in informiranost o aktualnih dogodkih, kot so rusko-ukrajinska vojna kažejo na to, da je prvotožena stranka razgledana, celo bolj, kot je to običajno za osebo njene starosti. V prid argumentu razsodnosti govori tudi sposobnost prvotožene stranke najti način, kako napisati članek, ga pravilno oblikovati in objaviti. Pomembno je izpostaviti tudi to, da je prvotožena stranka stara 13 let, kar je povsem na zgornji meji starosti štirinajstih let, pri katerih mladoletniki skladno s tretjim odstavkom 137. člena OZ že odgovarjajo po splošnih pravilih o odgovornosti za škodo. Leopold je bil namreč v trenutku povzročitve škode zgolj slaba dva meseca pred svojim 14. rojstnim dnevom, ki ga je torej praznoval 2. 3. 2023. Zaradi navedenega so kriteriji presoje zmožnosti za razsojo bistveno drugačni kot pri npr. osemletnem otroku.⁵⁸ **Vsled vsemu navedenemu lahko brez dvoma govorimo o tem, da je pogoj razsodnosti pri prvotoženi strani nedvomno podan, s tem pa je prvotožena stranka odgovorna za svoja ravnanja.**

O TEMELJU ODŠKODNINSKE ODGOVORNOSTI DRUGOTOŽENE STRANKE

Četrty odstavek 142. člena OZ določa, da starši odgovarjajo za škodo, ki jo povzroči drugemu njihov mladoletni otrok, ki je dopolnil sedem let, razen če dokažejo, da je škoda nastala brez njihove krivde. S tem OZ za odgovornost staršev za dejanja otrok vzpostavlja sistem krivdne odgovornosti, kar pomeni, da lahko starši domnevo odgovornosti izpodbijejo, če dokažejo, da so nadzor nad otrokom opravljali s potrebno skrbnostjo oziroma da bi škoda nastala tudi, če bi nadzor opravljali s potrebno skrbnostjo.⁵⁹ Drugotožena stranka je kot lastnica debetne kartice, s katero je prvotožena stranka plačala uporabo aplikacije, preko mobilne spletne banke potrdila njen nakup.⁶⁰ Glede na to, da je bil uporabnik aplikacije njen komaj 13-letni sin, bi se morala ob tem pozanimati, za kakšno aplikacijo gre in za kaj se lahko ta aplikacija uporablja. Tako bi v konkretni situaciji ravnal vsak povprečno skrben starš. S tem, ko je opustila dolžno ravnanje, je drugotožena stranka **ravnala protipravno**. Nastala **škoda** bo posebej opredeljena v III.2 in IV. poglavju tožbe. Med ravnanjem drugotožene stranke ter nastankom škode tožeči stranki nesporno **obstoji vzročna zveza**. V kolikor bi drugotožena stranka preverila aplikacijo in preprečila njeno uporabo, do škode ne bi prišlo. Glede na to, da je s predmetno tožbo tožnik uspel dokazati obstoj protipravnega ravnanja, nastanek škode in obstoj vzročne zveze, obstoji domneva, da je drugotožena **odškodninsko odgovorna** tožeči stranki. Po 143. členu OZ je odgovornost prvotožene stranke in drugotožene stranke solidarna.

⁵⁵ Glej npr. VSM sodba I Cp 639/2013 z dne 8. 8. 2012, ECLI:SI:VSMB:2012:I.CP.639.2012.

⁵⁶ Glej npr. Sklep II DoR 276/2013 z dne 17. 10. 2013, ECLI:SI:VSRS:2013:II.DOR.276.2013.

⁵⁷ Glej npr. VSC Cp 99/2013 z dne 17. 10. 2013, ECLI:SI:VSRS:2013:II.DOR.276.2013.

⁵⁸ Glej npr. VSL sklep I Cp 1679/2009 z dne 8. 7. 2009, ECLI:SI:VSLJ:2009:I.CP.1679.2009.

⁵⁹ Plavšak, 2020, str. 620.

⁶⁰ Glej 3. odstavek primera za reševanje.

O TEMELJU ODŠKODNINSKE ODGOVORNOSTI TRETJETOŽENE IN ČETRTOTOŽENE STRANKE

1. Vprašanje odgovornosti za umetno inteligenco

Umetna inteligenca je hitro razvijajoča se skupina tehnologij, ki lahko prinese številne gospodarske in družbene koristi v celotnem spektru industrij in družbenih dejavnosti. Vendar pa lahko isti elementi in tehnike, ki omogočajo družbeno-ekonomske koristi umetne inteligence, prinašajo tudi nova tveganja ali negativne posledice za posameznike ali družbo.⁶¹ Veljavna nacionalna pravila o odgovornosti nekaterih nacionalnih sistemov, zlasti tistih, ki urejajo krivdno producentno odgovornost, po mnenju mnogih niso primerna za obravnavanje odškodninskih zahtevkov za škodo, ki jo povzročijo umetnointeligenčno omogočeni proizvodi in storitve, zato je Evropska komisija 28. 9. 2022 pripravila Predlog direktive o prilagoditvi pravil o nepogodbeni civilni odgovornosti umetne inteligence (v nadaljevanju Predlog direktive)⁶², ki bo harmonizirala nacionalne odškodninske sisteme in enotno uredila vprašanje odgovornosti za umetno inteligenco. Do sprejema evropske zakonodaje pa se morajo pred nacionalnimi sodišči za škodo, ki jo povzročijo umetnointeligenčni sistemi, uporabiti veljavna pravila o nepogodbeni odškodninski odgovornosti.

Trenutni režim nepogodbene odškodninske odgovornosti za ravnanje umetne inteligence temelji na producentni odgovornosti, ki je v našem pravnem sistemu urejena kot objektivna odgovornost proizvajalca v prvem odstavku 155. člena OZ, ki določa, da kdor da v promet kakšno stvar, ki jo je izdelal, pa pomeni zaradi kakšne napake škodno nevarnost za osebe ali stvari, odgovarja za škodo, ki nastane zaradi take napake. Bistvo producentne odgovornosti je, da mora proizvajalec odgovarjati za posledice, ki jo utrpijo uporabniki (ali kupci).⁶³ Poleg tega objektivno odgovornost proizvajalca za škodo, ki jo povzroči izdelek z napako, ureja tudi Direktiva 85/374 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako (v nadaljevanju Direktiva 85/374)⁶⁴, ki je bila v naš pravn red implementirana z Zakonom o varstvu potrošnikov (v nadaljevanju ZVPot)⁶⁵.⁶⁶ ZVPot in Direktiva 85/374 uvajata sistem objektivne odgovornosti proizvajalca za škodo, ki je nastala zaradi napake na njegovih proizvodih. V primeru premoženjske škode ima oškodovanec pravico do odškodnine, če dokaže škodo, napako na proizvodu ter vzročno zvezo med proizvodom z napako in škodo.⁶⁷ Proizvod ima napako, »kadar varnost proizvoda ni takšna, kakor jo lahko oseba ob upoštevanju vseh okoliščin upravičeno pričakuje«. ⁶⁸ Proizvod je »vsaka premična stvar, razen primarnih kmetijskih proizvodov in lovskih proizvodov, tudi kadar je del druge premične ali nepremične stvari«. ⁶⁹ Definicija proizvoda je torej že po trenutni ureditvi dokaj široka in zajame tudi sisteme umetne inteligence.⁷⁰ Definicijo proizvoda pa bo ustrezno dopolnil Predlog nove direktive o odgovornosti za proizvode z napako (v nadaljevanju Predlog PLD)⁷¹, ki bo v prihodnje nadomestil sedanjo Direktivo 85/374, upošteva predstavljenе izzive in spremenil definicijo proizvoda tako, da bo ta zajemala tudi programsko opremo, vključno s sistemi umetne inteligence.

⁶¹ Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci (Akt o umetni inteligenci) in spremembi nekaterih zakonodajnih aktov unije, COM(2021) 206 final z dne 21. 4. 2021.

⁶² Predlog Direktive o prilagoditvi pravil o nepogodbeni civilni odgovornosti umetne inteligence, COM(2022) 496 final z dne 28. 9. 2022.

⁶³ Glej npr. VSL sodba II Cp 4082/2010 z dne 30. 3. 2011, ECLI:SI:VSLJ:2011:II.CP.4082.2010.

⁶⁴ Direktiva Sveta z dne 25. julija 1985 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako, Uradni list L 210, 7. 8. 1985.

⁶⁵ Zakon o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15, 55/17 – ZKoliT, 31/18 in 130/22 – ZVPot-1).

⁶⁶ Trenutno veljaven Zakon o varstvu potrošnikov ZVPot-1 (Uradni list RS, št. 130/22) se je začel uporabljati 26. 1. 2023, zato velja za posle, sklenjene po 26. 1. 2023. V konkretnem primeru se tako uporabi stari ZVPot.

⁶⁷ Glej 4. člen Direktive 85/374 in 7. člen ZVPot.

⁶⁸ Glej 6. člen Direktive 85/374 in 6. člen ZVPot.

⁶⁹ Glej 2. člen Direktive 85/374. Podobno definicijo vsebuje tudi 5. člen ZVPot, ki določa, da je izdelek vsaka premična stvar, tudi če je del druge premične stvari ali je povezana z nepremično stvarjo, vključno z električno energijo.

⁷⁰ Glej Weingerl P., Novosti glede odškodninske odgovornosti za umetno inteligenco, Podjetje in delo, št. 6-7, 2020, str. 1195.

⁷¹ Predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o odgovornosti za proizvode z napako, COM(2022) 495 final z dne 28. 9. 2022.

2. Odgovornost tretjetožene in četrtožene stranke

Tožeča stranka temelji odgovornost tretjetožene in četrtožene stranke na podlagi veljavne objektivne producerske odgovornosti na podlagi prvega odstavka 155. člena OZ, 4. člena ZVPot in 1. člena Direktive 85/374. Pravila ZVPot sicer veljajo samo za potrošnike (tožeča stranka pa ni potrošnik, ker ni uporabljala aplikacije), vendar 11.a člen ZVPot določa, da pravice iz poglavja o odgovornosti za izdelek pripadajo tudi osebam, ki se ne štejejo za potrošnike.

Uvodoma je potrebno pojasniti, zakaj se tako tretjetožena kot četrtožena stranka štejeta za »proizvajalca«. »Proizvajalec« je v 3. členu Direktive 85/374 in 1. členu ZVPot definiran kot »podjetje, ki izdeluje končne izdelke ali sestavine ali pridobiva osnovne surovine ali oseba, ki se s svojo firmo, blagovnim znakom ali drugim znakom razlikovanja na izdelku predstavlja kot njegov proizvajalec«. Za proizvajalca se štejejo tudi uvoznik in distributer izdelka, predstavništvo proizvajalca v Republiki Sloveniji ali katerakoli druga oseba, ki daje videz, da je proizvajalec s tem, da blago označi s svojim imenom, blagovno znamko ali drugim znakom razlikovanja«. Tako tretjetožena kot četrtožena stranka ustrezata definiciji proizvajalca. Tretjetožena stranka je proizvajalec, ker je razvil aplikacijo ChatWithMe, četrtoženo stranko pa lahko opredelimo kot proizvajalca, ker se na trgu predstavlja kot proizvajalec aplikacije, saj gosti serverje za aplikacijo in ima na podlagi licenčne pogodbe kot »publisher« izključno pravico do distribucije aplikacije.⁷²

Tožeča stranka izpostavlja, da sta tretjetožena in četrtožena stranka kot proizvajalca objektivno odgovorna, ker sta na trg dala aplikacijo, ki vsebuje napake, saj ta (1) nima vzpostavljenih ustreznih mehanizmov za preprečevanje pisanja neresnic o resničnih osebah in (2) ni ustrezno posodobljena.

(1) Neizpolnitev ustreznih mehanizmov za preprečevanje pisanja neresnic o resničnih osebah

Tretjetožena stranka je v aplikaciji sicer vzpostavila interne mehanizme, ki so jih ročno nastavili razvijalci aplikacije in ki preprečujejo pisanje neresnic o resničnih osebah, vendar mehanizmi niso bili ustrezno vzpostavljeni, saj jih je prvotoženi stranki uspelo zaobiti na način, da je ukaz zapisala v nemščini in ga nato prevedla v angleščino.⁷³

(2) Neposodobitev aplikacije

Tretjetožena stranka je ustvarila aplikacijo, ki temelji na podatkih, ki so aktualni do 2020.⁷⁴ Ker tretjetožena stranka ni posodobila aplikacije, je bila tožeči stranki kršena »pravica do izbrisa« oziroma do pozabe.⁷⁵

Četrtožena stranka je pridobitelj izključne licence aplikacije ChatWithMe. Računalniški programi (mednje sodi aplikacija ChatWithMe) so varovani z avtorsko pravico. Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (v nadaljevanju ZASP-1) v 113. členu določa, da ima avtor programa izključno pravico do prilagajanja, priredbe in predelave računalniškega programa itd.⁷⁶ V kolikor želi, lahko avtor to pravico prenese na tretjo osebo, prav tako pa lahko zakoniti pridobitelj (pridobitelj licence) brez avtorjevega dovoljenja program predeluje (vključno z odpravo napak), v kolikor je to potrebno za uporabo programa v skladu z njegovim namenom.⁷⁷ Tožeča stranka je sicer bila obdolženka v kazenskem postopku, kjer ji je bilo očitano kaznivo dejanje spolnega nasilja, a vendar se je kasneje izkazalo, da stranka dejanja sploh ni izvršila in je bila tudi oproščena. Leta 2021 je tako tožeča stranka uveljavljala pravico do izbrisa, česar pa aplikacija v podatkovni bazi ni upoštevala. Ker aplikacija ni bila posodobljena, tako ne služi več svojemu namenu, to je podajanje

⁷² Glej 2. odstavek primera za reševanje.

⁷³ Glej 2. odstavek primera za reševanje.

⁷⁴ Glej 5. odstavek primera za reševanje.

⁷⁵ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. 4. 2016 v 17. členu določa pravico do izbrisa (pravico do pozabe). Na tej podlagi ima posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, v taksativno naštetih primerih pravico doseči, da upravljalec brez nepotrebne odlašanja izbriše osebne podatke v zvezi z njim, upravljalec pa ima obveznost osebne podatke brez nepotrebne odlašanja izbrisati.

⁷⁶ Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP, 59/19 in 130/22).

⁷⁷ Repas, 2018, str. 557-558.

resničnih in pravih odgovorov, zaradi česar je tožeči stranki nastala škoda.⁷⁸ Nastala **škoda** bo posebej opredeljena v III.2 in IV. poglavju tožbe.

Temeljna dolžnost proizvajalca je, da ustvari produkt brez pomanjkljivosti. Tretjetožena in četrtotožena stranka sta dali na trg aplikacijo, ki ni vsebovala ustreznih mehanizmov za preprečevanje pisanja neresnic o resničnih osebah in ni bila ustrezno posodobljena. S tem, ko sta dali na trg dala aplikacijo, ki vsebuje napake, sta omogočili, da je aplikacija generirala besedilo, ki je hujše poseglo v osebnostne pravice tožeče stranke in ji s tem povzročili škodo. S tem je izpolnjena **vzročna zveza** med protipravnim ravnanjem tretjetožene in četrtotožene stranke in nastalo škodo. Glede na to, da je s predmetno tožbo tožnik uspel dokazati obstoj napake na aplikaciji, nastanek škode in obstoj vzročne zveze, obstoji domneva, da sta tretjetožena in četrtotožena stranka **odškodninsko odgovorni** tožeči stranki.

III.2

KRŠITEV OSEBNOSTNIH PRAVIC

GLEDE KRŠITEV IN PRAVNEGA VARSTVA OSEBNOSTNIH PRAVIC

Tožniku je z objavo spornega članka s posegom v njegove osebnostne pravice nastala tako nepremoženjska kot premoženjska škoda. Gre za civilni delikt, ki pa ima za posledico odškodninsko odgovornost, ki jo tožeča stran pripisuje vsem toženim strankam. Obstaja več vrst osebnostnih pravic, kot so npr. pravica do časti in dobrega imena, pravica do osebnega življenja, pravica do duševne integritete,⁷⁹ ki so bile tožeči stranki v predmetni zadevi kršene. Za osebnostne pravice je značilno, da pripadajo vsakemu posamezniku, so sestavni del njegove osebnosti in služijo varovanju fizičnega in moralnega bistva posameznika, v katerega ni dovoljeno posegati.⁸⁰ Vsaka kršitev osebnostnih pravic je že v načelu protipravna, kar izhaja iz pravne narave osebnostnih pravic, ki je v njihovi absolutnosti.⁸¹

GLEDE TOŽNIKOVE PRAVICE DO ČASTI IN DOBREGA IMENA

Pravica do dobrega imena in časti je ustavno varovana kategorija, ki jo Ustava Republike Slovenije⁸² varuje v določbah 34. in 35. člena. Čast pomeni občutek lastne vrednosti, dobro ime pa ugled, kot ga uživa oseba v družbi, pri oceni posega v navedeno pravico pa je potrebno upoštevati vse okoliščine konkretnega primera.⁸³ Razžalitev predstavlja vsak napad zoper čast in dobro ime v obliki žaljive vrednostne ocene, pri čemer mora biti žalitev objektivno podana.⁸⁴ Pri vrednostnih sodbah oziroma mnenjih zato za sorazmernost posega zadošča izkaz zadostne podlage v dejstvih (*sufficient factual basis*). Negativna vrednostna sodba je nedopustna le, če nima nikakršne podlage v dejstvih, ki bi jo podpirala, oziroma če gre onkraj predmeta razprave in se sprevrže v osebno sramotenje in ponižanje. Tudi, če sporna izjava vsebuje neresnična dejstva, še ne pomeni, da je posameznik izključen iz pravice do svobode izražanja, če je imel utemeljene razloge, da je verjel v resničnost tistega, kar je zapisal.⁸⁵ Pri razžalitvi gre torej za vsako dejanje, s katerim storilec nekomu neupravičeno jemlje ugled, mu odreka spoštovanje, zoper nekoga seje sovraštvo, prezir, prepir ali ga smeši. Prvotožena stranka je objavila članek, ki je vseboval negativne vrednostne sodbe o prejemanju podkupnin, ki niso imele nobene podlage v dejstvih, prav tako pa prvotoženi niti ni verjel v resničnost zapisanega, saj se je odločil članek zapisati zgolj z namenom »trolanja«

⁷⁸ Glej 5. odstavek primera za reševanje.

⁷⁹ Finžgar A., Osebnostne pravice, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Ljubljana, 1985, str. 65-136.

⁸⁰ Glej npr. VSL Sodba I Cp 863/2017 z dne 22. 11. 2017, ECLI:SI:VSLJ:2017:I.CP.863.2017.

⁸¹ Glej npr. VSL sodba II Cp 764/2009 z dne 1. 4. 2009, ECLI:SI:VSLJ:2009:II.CP.764.2009.

⁸² Ustava Republike Slovenije, Ur. l. RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a).

⁸³ Glej npr. VSL Sklep I Cp 3287/2016 z dne 17. 5. 2017, ECLI:SI:VSLJ:2017:I.CP.3287.2016.

⁸⁴ Glej npr. VSRS II Ips 509/2004 z dne 13. 7. 2005, ECLI:SI:VSRS:2005:II.IPS.509.2004.

⁸⁵ Glej npr. VSL Sodba I Cpg 99/2022 z dne 21. 9. 2022, ECLI:SI:VSLJ:2022:I.CPG.99.2022.

in nagajanja tožeči stranki,⁸⁶ zato je mogoče objavljeni članek tretirati zgolj kot sredstvo blatenja in sramotenja tožeče stranke izr. prof. dr. Svena Klagerja.

GLEDE MATERIALNOPRAVNIH ZAHTEVKOV V ZVEZI S PRAVICO DO ČASTI IN DOBREGA IMENA

Pravno varstvo v primeru kršitve osebnostnih pravic omogoča 134. člen OZ, na podlagi določbe katerega lahko tožeča stranka od sodišča ali drugega pristojnega organa zahteva, da odredi prenehanje dejanja, s katerimi se krši njegove osebnostne pravice, da prepreči tako dejanje in da odstrani njegove posledice. Hkrati ima oškodovanec pravico do izbire vrste pravnega varstva in do kumulacije več zahtevkov (objava sodbe, javno opravičilo in plačilo denarne odškodnine).⁸⁷ To je eksplicitno določeno tudi v določbi 178. člena OZ, ki določa, da v kolikor gre za kršitev osebnostne pravice, lahko sodišče odredi na stroške oškodovalca objavo sodbe oziroma popravka ali odredi, da mora oškodovalec preklicati izjavo, s katero je storil kršitev, ali storiti kaj drugega, s čimer je mogoče doseči namen, ki se doseže z odškodnino. Iz predmetne zadeve še izhaja, da se je o spornem članku objavljenem na spletni strani Reddit s strani prvotožene stranke poročalo dne 16. januarja 2023 tudi v osrednjem dnevniku največje komercialne televizije v Sloveniji.⁸⁸ Vsled navedenega zato tožeča stranka od sodišča zahteva, da prvotoženi stranki naloži objavo pisnega opravičila na spletni strani Reddit in ustnega opravičila v osrednjem dnevniku največje komercialne televizije v Sloveniji. Hkrati tožeča stranka sodišču predlaga, da prvotoženi stranki naloži objavo sodbe na spletni strani Reddit, kjer je prvotožena stranka sporni članek tudi objavila in kjer se je s spornim člankom seznanilo tudi veliko število uporabnikov te spletne strani.⁸⁹

Zahtevki po 134. členu OZ niso odvisni od nastanka škode, niti od krivde kršitelja. Obveznost kršitelja nastane že, ko so podane okoliščine, ki jih predpisuje zakon. Prav zaradi teh okoliščin pa je predvideno pravno varstvo, ki naj prepreči nastanek škode, bodisi nadaljnjo škodo. Pravno varstvo po dotičnem členu lahko zahteva neposredni oškodovanec, čigar pravice so bile kršene.⁹⁰ Po prvem odstavku 134. člena OZ ima tako tožeča stranka pravico zahtevati od sodišča ali drugega pristojnega organa, da odredi prenehanje dejanja, s katerim se krši njene osebnostne pravice, da prepreči tako dejanje ali da odstrani njegove posledice.⁹¹ OZ je na področju zahtevkov za uresničitev pravnega varstva osebnostnih pravic po 134. členu poleg opustitvenega zahtevka opredelil še odstranitveni zahtevek. Z odstranitvenim zahtevkom tako sodišče kršitelju naloži opravo nekega, v tožbenem predlogu jasno definirane dejanja, ki naj prepreči, da se obstoječa kršitev nadaljuje ali da se že dokončana kršitev ne ponovi. Tu tako ne gre za prenehanje motilnega dejanja, ampak za novo dejanje, ki naj odstrani posledice kršitev.⁹² Tožeča stranka tako od sodišča v skladu s 1. odst. 134. člena OZ zahteva, da razsodi, da prvotoženi stranki iz svojega profila na spletni strani Reddit nemudoma odstrani »generirani članek« z dne 15. januar 2023, v katerem so zapisane nepreverjene, nepopolne in lažne informacije o tožeči stranki, da se prepreči nadaljnje kršenje tožnikovih osebnostnih pravic.

GLEDE KOLIZIJE PRAVIC

V predmetni zadevi sicer osebnostne pravice tožeče strani trčijo ob pravico do svobode izražanja tožene strani. V okviru navedenega je tako potrebno poudariti, da je tudi Ustavno sodišče že večkrat izrazilo stališče, da je lahko v primeru kolizije med pravico do varstva časti in dobrega imena ter pravico do svobode izražanja izključena protipravnost, tudi zelo ostrih in brezobzirnih izjav, ki pa jih lahko poslušalec ali bralec še vedno razume kot kritiko ravnanja ali stališča, ne pa kot napada na osebnost, njeno sramotitev, ponižanje, prezir ali zasmehovanje, ko v bistvu ne gre več za vplivanje na razpravo v zadevah javnega

⁸⁶ Glej 3. odstavek primera za reševanje.

⁸⁷ Glej npr. VSL Sodba I Cp 1878/2020 z dne 19. 1. 2021, ECLI:SI:VSLJ:2021:I.CP.1878.2020.

⁸⁸ Glej 4. odstavek primera za reševanje.

⁸⁹ *Ibidem*.

⁹⁰ Jadek Pensa D. v. Plavšak N., Juhart M. et.al., Obligacijski zakonik (OZ) (splošni del) s komentarjem, 1. knjiga, GV založba, Ljubljana 2003, str. 780-781.

⁹¹ Plavšak N. v. Plavšak N., Juhart M., Vrenčur R., Obligacijsko pravo, splošni del, GV založba, Ljubljana, 2009, str. 494.

⁹² Jadek Pensa, 2003, str. 790.

pomena, ampak zgolj za žalitev drugega, protipravnost ni izključena.⁹³ Tožeča stranka je prepričana, da sporni generirani članek ne more uživati varstva, ki pritiče pravici do svobode izražanja, s čimer zato protipravnost ni izključena. V primeru objave generiranega članka s strani prvotožene stranke gre namreč za izključno zlonamerno ravnanje z namenom tožečo stranko diskreditirati in jo v javnosti očrniti. To izhaja tudi iz načina ravnanja prvotožene stranke, ki je skušala ukaniti aplikacijo ChatWithMe izključno z namenom nagajanja tožeči stranki, prav tako pa zlonamernost ravnanja izhaja tudi iz dejstva, da je prvotožena stranka sporni generirani članek, ker ji ni uspelo v angleščini nato z izigranjem notranjih mehanizmov aplikacije zapisala v nemškem jeziku z namenom zaobitve internih mehanizmov iz česa izrecno izhaja škodljivi namen prvotožene stranke. Spornega članka zato ni mogoče oceniti zgolj kot kritično mnenje o delu tožnika, ki ga je tožnik dolžan trpeti, saj je le-ta prešel v žaljivo komentiranje tožnikove osebnosti in njegovega dela (npr. da za svoja pisanja prejema podkupnino).⁹⁴

GLEDE NEPREMOŽENJSKE ŠKODE

S kršitvami je bilo poseženo v osebno sfero tožnika, zaradi česar mu je nastala negmotna, moralna škoda, vsled česa mu pripada denarna odškodnina za nepremoženjsko obliko prikrajšanja. Višina nepremoženjske škode bo podrobneje opredeljena v IV. poglavju tožbe.

DOKAZI:

- Kot doslej.

IV.

POVRNITEV ŠKODE

Tožeči stranki je zaradi protipravnega ravnanja toženih strank nastala tako premoženjska kot nepremoženjska škoda.

POVRNITEV PREMOŽENJSKE ŠKODE V VREDNOSTI 20.000 EUR

168. člen OZ določa, da ima oškodovanec pravico do povrnitve navadne škode in izgubljenega dobička. Pri oceni izgubljenega dobička se upošteva dobiček, ki bi ga bilo mogoče utemeljeno pričakovati glede na normalen tek stvari ali glede na posebne okoliščine, ki pa ga zaradi oškodovalčevega dejanja ali opustitve ni bilo mogoče doseči. Francoska univerza Charles Marques je odpovedala sodelovanje s tožečo stranko, ki je na podlagi avtorske pogodbe pripravljala študijo o politični sestavi parlamentov v post-komunističnih državah, v vrednosti 20.000 EUR. Zaradi neljubega dogodka je univerza odpovedala sodelovanje s tožečo stranko, zaradi česar je stranki nastala škoda v vrednosti 20.000 EUR. Dejstvo je, da bo izgubljeni dobiček še veliko višji od navedenega, saj so sodelovanje s tožečo stranko odpovedale še tri priznane evropske univerze, na katerih bi morala tožeča stranka morala izvesti predavanje, prav tako pa je mogoče sklepati tudi to, da bo stranki zaradi dogodka nastajala škoda tudi v prihodnje.⁹⁵

POVRNITEV NEPREMOŽENJSKE ŠKODE V VREDNOSTI 22.000 EUR

Duševne bolečine zaradi razžalitve dobrega imena in časti, okrnitve osebnostnih pravic in zmanjšanja življenjskih aktivnosti so po 132. členu OZ umeščene med pravno priznane oblike nepremoženjske škode, ki po 1. odstavku 179. člena OZ upravičujejo prisojo pravične denarne odškodnine.⁹⁶

- a) Duševne bolečine zaradi razžalitve dobrega imena in časti

Pravica do dobrega imena in časti je bila prestopljena in zlorabljena. V primeru tožeče stranke gre za izjemno priznanega profesorja na Fakulteti za družbene odnose Univerze v Celju. Tožeča stranka je

⁹³ Glej npr. VSL sodba II Cp 886/2015 z dne 22. 7. 2015, ECLI:SI:VSLJ:2015:II.CP.8862015.

⁹⁴ Glej 3. odstavek primera za reševanje.

⁹⁵ Glej 4. odstavek primera za reševanje.

⁹⁶ VSL sodba II Cp 4054/2009 z dne 3. 2. 2010, ECLI:SI:VSLJ:2010:II.CP.4054.2009.

prodorni akademik, ki je s svojimi objavami dosegel svetovno prepoznavnost, kar nakazuje tudi velika citiranost njegovih avtorskih del. Prav tako ga je moč velikokrat zaslediti tudi v največjih slovenskih medijih.⁹⁷ Vse dokler ni prišlo do hudega in težko popravljivega posega v osebno sfero tožnika zaradi ravnanja prvotožene stranke, ki je s pomočjo aplikacije tretjeožene stranke izoblikovala in objavila članek o tožniku, ki je vseboval lažne in nepopolne žaljive navedbe o delovanju tožeče stranke.

Zaradi duševnih bolečin, ki so jih tožene stranke povzročile s posegom v čast in dobro ime, tožeča stranka zahteva povrnitev nepremoženjske škode v višini **10.000 EUR**.

b) Duševne bolečine zaradi okrnitve osebnostnih pravic

Prvotožena stranka je okrnila osebnostne pravice tožnika, s tem ko je v članku zapisala, da je tožnik sprejel podkupnino v zameno za podajanje podpore stališčem Ruske federacije. V svojem članku je hkrati tožnika še predstavila kot del širše mreže podkupnin namenjeni znanim akademikom.⁹⁸ Tožnik je zaradi objave članka občutil tesnobo, nemoč, sram, kar je izjemno vplivalo na vse aspekte njegovega življenja. Namen prvotožene stranke ni bilo ozaveščanje javnosti o delu tožeče stranke, temveč v prvi vrsti huda okrnitev tožnikovega ugleda. Tožeča stranka je prepričana, da je bil edini namen prvotožene stranke, da ga v očeh čim širše javnosti osramoti, na kar odkazuje tudi dejstvo, da je prvotožena stranka javnost preslepila z lažno navedbo o avtorju članka (sicer znanega avtorja Daniela Wrighta), da bi sporni članek izgledal čim bolj verodostojen in pritegnil čim več pozornosti. V članku je navedeno tudi, da je tožeča stranka obtožena kaznivega dejanja spolnega nasilja. Gre za navedbo izjemno škodljive narave, ki je predhodno že imela zelo negativen vpliv na tožnikovo kariero. Članek je bil nato objavljen tudi tako, da je ustvaril vtis, da izvira iz svetovno prepoznanega časopisa »Brick Street Journal«. To je vodilo do tega, da so bralci še bolj zaupali vsebini, saj je izvirala iz medijskega vira, ki po mnenju mnogih velja za verodostojnega. Za ničesar izmed zapisanega tožene stranke niso imele nobenih dokazov. Na izjemen obseg povzročene škode pa nakazuje tudi veliko število delitev spornega članka s strani uporabnikov spletne strani Reddit. Hkrati je dan po objavi spornega članka o tej lažni vsebini poročal tudi osrednji dnevnik največje komercialne televizije v Sloveniji. Vsled navedenega so se posamezne ustanove odločile prekiniti sodelovanje s tožnikom. Še isti dan so tri priznane evropske univerze odpovedale napovedano predavanje tožnika. Hkrati pa so se v medijih pojavili številni pritiski, ki so pozivali Fakulteto za družbene odnose Univerze v Celju, kjer je tožnik zaposlen kot izredni profesor, k njegovi odpustitvi.⁹⁹ To je tožnika, kot akademika in strokovnjaka globoko prizadelo. Pomembno je izpostaviti, da je sicer tretjeožena stranka sama priznala, da so tožeči stranki bile prizadejane nevšečnosti, s tem ko je pravnik družbe drugotožene stranke tožeči stani ponudil sklenitev zunajsodne poravnave, pri čemer je bilo prof. Klagerju ponujenih kar 5.000 EUR za »nevšečnosti«.

Zaradi duševnih bolečin, ki jih je tožena stranka povzročila zaradi okrnitve osebnostnih pravic, tožeča stranka zahteva povrnitev nepremoženjske škode v višini **8.000 EUR**.

c) Duševne bolečine zaradi zmanjšanja življenjskih aktivnosti

Nastanek intenzivnih duševnih bolečin se je posledično odrazil tudi na zmanjšanju življenjski aktivnosti tožeče stranke. Tožnik je postal prizadet, nemotiviran in izgubljen. Posledično je bil tako močno oviran pri socialni in delovni aktivaciji. Zaradi objave spornega članka sta se tudi dve poljski univerzi odločili prekiniti bilateralne vezi,¹⁰⁰ s čimer se je tožnikovo stanje še poslabšalo. Navedeno ga je še dodatno obremenilo in posledično težko funkcionira na svojem delovnem mestu, saj je kot profesor povsem izgubil svojo avtoriteto. Tožeča stranka se tudi ne želi več pojavljati v družbi ali v javnosti oz. medijih, saj meni, da so ga neresnične obtožbe na njegov račun v očeh javnosti nepopravljivo diskreditirale. Tožeča stranka je posledično utrpela akutno stresno reakcijo, ki se je izkazovala v hudi vznemirjenosti in nezmožnosti

⁹⁷ Glej 1. odstavek primera za reševanje.

⁹⁸ Glej 3. odstavek primera za reševanje.

⁹⁹ Glej 4. odstavek primera za reševanje.

¹⁰⁰ Glej 4. odstavek primera za reševanje.

koncentracije. V kolikor sodišče ne bi bilo prepričano o verodostojnosti trditev tožeče stranke, tožeča stranka na podlagi 243. člena ZPP predlaga, da sodišče pritegne izvedenca psihiatrične stroke, da obrazloži, kakšne posledice je imela objava zlonamernega članka na duševno zdravje tožnika.

Zaradi duševnih bolečin, ki so posledica zmanjšanja življenjske aktivnosti, tožeča stranka zahteva povrnitev nepremoženjske škode v višini **4.000 EUR**.

DOKAZI:

- Kot doslej;
- Izpovedba izvedenca psihiatrične stroke, ki naj pove, kako se je objava spornega članka odrazila na duševnem zdravju tožeče stranke.

*****

Vsled vsega obrazloženega in navedenega tožeča stranka naslovnemu sodišču predlaga, da sprejme in izvede predlagane dokaze ter po izvedenem postopku

r a z s o d i:

- 1. Tožene stranke so dolžne tožeči stranki nerazdelno plačati znesek v višini 42.000 EUR, z zakonskimi zamudnimi obrestmi od vročitve sodbe do plačila, pod izvršbo.**
- 2. Prvotožena stranka je dolžna v roku 3 dni od vročitve te sodbe odstraniti članek, ki ga je objavil na spletni strani Reddit dne 15. 1. 2023.**
- 3. Prvotožena stranka se je dolžna v roku 15 dni od vročitve te sodbe tožeči stranki javno opravičiti za svoje navedbe, na način, da objavi pisno opravičilo na spletni strani Reddit in ustno opravičilo v osrednjem dnevniku največje komercialne televizije v Sloveniji.**
- 4. Prvotožena stranka je dolžna v roku 15 dni od vročitve te sodbe objaviti sodbo na spletni strani Reddit.**
- 5. Tožene stranke so dolžne tožeči stranki nerazdelno povrniti njene stroške pravnega postopka v roku 15 dni od prejema sodbe, do takrat brezobrestno, po preteku tega roka pa skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, pod izvršbo.**

TOŽEČA STRANKA

po pooblaščenju Odvetniška družba skupina 2 d.o.o.

Stroškovnik:

- Posvet s stranko (tar. št. 43/1)..... 100 točk
- Pregled listin (tar. št. 43/2)..... 200 točk
- Tožba (tar. št. 19/1) ..... 600 točk
- 2% materialni stroški
- 22% DDV
- Sodna taksa po odmeri sodišča

PREDLOG ZA IZDAJO ZAČASNE ODREDBE

Tožeča stranka pred naslovnim sodiščem vlaga predlog za izdajo začasne odredbe za odstranitev spornega članka ter odstranitev neresničnih podatkov v bazi podatkov aplikacije tretjetožene stranke, dokler ni odločeno v pravdni zadevi.

V.

POGOJI ZA IZDAJO ZAČASNE ODREDBE

Na podlagi 272. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju (v nadaljevanju ZIZ)¹⁰¹ sodišče izda regulacijsko začasno odredbo, katere namen je začasna ureditev spornega razmerja. Terjatev se zavaruje s tem, da se sporno razmerje do dokončne rešitve v sodnem sporu začasno uredi. Sodišče za izdajo regulacijske začasne odredbe zahteva alternativno izpolnitev vsaj enega od pogojev, navedenih v drugem odstavku 272. člena ZIZ.¹⁰²

V primeru tožeče stranke terjatev ni ogrožena zgolj z vidika, da bo uveljavitev v okviru izvršbe onemogočena ali precej otežena, temveč gre za ravnanja, zaradi katerih bi sodno varstvo lahko izgubilo smisel. Namen izdaje začasne odredbe pa je ravno v zagotovitvi učinkovitega sodnega varstva.¹⁰³ Iz ustavne odločbe izhajajo, da v okvir ustavne pravice do sodnega varstva, sodi tudi pravica do začasnega sodnega varstva. Eden izmed vidikov učinkovitosti te pravice je tudi zagotovitev ustreznih procesnih sredstev, ki preprečujejo, da bi v času postopka pred sodiščem prišlo do ravnanj, ki bi povzročila, da bi sodno varstvo ostalo brez pomena.¹⁰⁴

Sodišče izda začasno odredbo za zavarovanje nedenarne terjatve glede na prvi odstavek 272. člena ZIZ le, če je upnik tisti, ki izkaže za verjetno, da terjatev obstoji ali da mu bo terjatev nastala zoper dolžnika. Zakonski zahtevi lahko glede na sodno prakso zadosti, če vložijo sklepčno tožbo. V tem primeru tožeča stranka zatrjuje, da je standard verjetnosti izkazan na podlagi vložitve sklepčne tožbe, saj je navedla več različnih razlogov za utemeljitev zahtevka, ki jih je manj v primerjavi z razlogi za zavrnitev.¹⁰⁵

V.1

NEVARNOST NASTANKA TEŽKO NADOMESTLJIVE ŠKODE

V predmetni zadevi je podan pogoj nastanka težko nadomestljive škode, ki pomeni nastanek resnih posledic, ki jih je težko odpraviti ali omiliti, kot tudi drži v primeru tožeče stranke.¹⁰⁶

Jasno je, da je prvotožena stranka z objavo spornega članka preseгла mejo dopustne svobode izražanja. Prvotožena stranka je prekršila osebnostne pravice tožnika, s tem ko je objavila članek na spletnem mestu Reddit, ki vsebuje navedbo, »da je tožnik sprejel podkupnino v zameno za podajanje podpore stališčem Ruske federacije«. ¹⁰⁷ V svojem članku je tožnika predstavil kot posameznika, »ki je del širše mreže podkupnin namenjeni znanim akademikom«. ¹⁰⁸ Članek torej vsebuje negativne vrednostne sodbe o prejemanju podkupnin, ki niso imele nobene podlage v dejstvih, prav tako pa prvotoženi stranki niti ni verjel v resničnost zapisanega, saj se je odločil članek zapisati zgolj z namenom oškodovanja tožeče

¹⁰¹ Zakon o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US).

¹⁰² VSL Sklep II Cp 4539/2010 z dne 15. 12. 2010, ECLI:SI:VSLJ:2010:II.CP.4539.2010.

¹⁰³ UPRS Sklep I U 704/2020-68, z dne 29. 9. 2020, ECLI:SI:UPRS:2020:I.U.704.2020.68.

¹⁰⁴ Sklep II Ips 105/2008 z dne 26.06.2008. ECLI:SI:VSRS:2008:II.IPS.105.2008.

¹⁰⁵ VSM Sklep I Cp 19/2016 z dne 12. 1. 2016, ECLI:SI:VSMB:2016:I.CP.19.2016 in VSL Sklep II Cp 698/2015 z dne 18. 3. 2015, ECLI:SI:VSLJ:2015:II.CP.698.2015.

¹⁰⁶ Rijavec V., Civilno izvršilno pravo, GV Založba, Ljubljana, 2003, str. 268.

¹⁰⁷ Glej 3. odstavek primera za reševanje.

¹⁰⁸ Glej 3. odstavek primera za reševanje.

stranke.¹⁰⁹ Predlagatelj je namreč strokovnjak na področju obramboslovja, z objavo spornega članka pa se ga povsem diskreditira. S tem gre vsekakor za kršitev osebnostnih pravic, saj gre za izjavo o neresničnih dejstvih, ki škodijo tožnikovi časti oziroma ugledu, posledično pa se tožena stranka ne svobodo do izražanja ne more sklicevati.¹¹⁰

Navedba, »da je bila tožeča stranka v Sloveniji obtožena spolnega nasilja nad študentko«,¹¹¹ je še vedno dostopna na aplikaciji tretjetožene stranke (in je posledično prav tako vsebovana tudi v članku), kar pa je povsem nedopustno, saj je sodišče tožečo stranko naknadno oprostilo. Skladno z navedenim je tožeča stranka uveljavljala »pravico do izbrisa« oziroma do pozabe, ki pa v tem primeru ni bila upoštevana. Predlagatelj prosi sodišče, da prepozna, da gre za tematiko izjemno občutljive narave, ki je še vedno dostopna na sporni aplikaciji, ki je za nameček izjemno obiskana.

Zaradi skupka teh ravnanj tožeči stranki vsakodnevno nastaja težko nadomestljiva škoda. Gre za težko popravljiv poseg v osebno sfero tožnika zaradi ravnanja prvotožene stranke, ki je s pomočjo aplikacije tretjetožene stranke izoblikovala in objavila članek o tožniku, ki je vsebovala tudi lažne in nepopolne žaljive navedbe o delovanju tožeče stranke. Članek je še vedno dostopen na spletni strani Reddit, kot tudi nepopolni podatki, ki ostajajo del podatkovne baze aplikacije tretjetožene stranke.

Ravnanja prvotožene stranke so za tožečo stranko vir duševnih bolečin. Te negativne posledice so odsev razžalitve dobrega imena in časti, okrnitve osebnostnih pravic in zmanjšanja življenjskih aktivnosti. Tožnik je vsak dan bolj prizadet, nemotiviran in izgubljen. Posledično je močno oviran pri socialni in delovni aktivaciji. Tožeča stranka je namreč priznan profesor na Fakulteti za družbene odnose Univerze v Celju, ki je s svojimi objavami dosegel svetovno prepoznavnost.¹¹² Kariera tožeče stranke pa je zaradi ravnanj toženih strank na robu samega uničenja, kar povzroča dodatno izgubo motivacije, ki vpliva na vse aspekte njenega življenja ter tožečo stranko spravlja v brezupno stanje. Izdaja začasne odredbe je posledično nujna, saj bi neodstranitev in nadaljnje objave za tožečo stranko pomenile težko nadomestljivo škodo.

V.2

REVERZIBILNOST

V primeru tožeče stranke je vsebina začasne odredbe vsebovana tudi v samem tožbenem zahtevku, zato mora biti izpolnjen poleg pogojev navedenih v 272. členu ZIZ, še pogoj reverzibilnosti. Izdaja začasne odredbe bo v tem primeru dopustna zgolj pod pogojem, če bo kljub izdani začasni odredbi in njeni izvršitvi, pri odločitvi, kjer bi sodišče zahtevek tožeče stranke zavrnilo, še vedno mogoče za tožence vzpostaviti prejšnje stanje.¹¹³

Pogoju reverzibilnosti pa je v tem primeru zadoščeno, saj bi lahko v primeru zavrnitve tožbenega zahtevka prvotožena stranka preprosto ponovno objavila članek, tretjetožena stranka pa bi lahko podatke ponovno naložila v svojo bazo podatkov. Tožeča stranka je mnenja, da tretjetožena stranka z aplikacijo, ki jo omogoča v takšnem stanju, predvidoma krši pravice mnogih posameznikov, saj zavajajoče predstavi podatke kot aktualne, ki pa so dejansko pridobljeni zgolj do leta 2020.¹¹⁴

Glede na navedeno je jasno, da bi bil poseg v pravice toženih strank minimalen, za prvotoženo stranko skoraj nič. Vsekakor pa bi bil ta poseg v pravico toženih strank manjši, kot pa je ta dolgotrajni poseg v

¹⁰⁹ Glej 3. odstavek primera za reševanje.

¹¹⁰ Jadek Pensa D. v. Plavšak N., Juhart M. et.al., Obligacijski zakonik (OZ) (splošni del) s komentarjem, 1. knjiga, GV založba, Ljubljana 2003, str. 1015.

¹¹¹ Glej 5. odstavek primera za reševanje.

¹¹² Glej 1. odstavek primera za reševanje.

¹¹³ VSL Sklep II Cp 2951/2013 z dne 6. 11. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2913:II.CP.2951.2013.

¹¹⁴ Glej 5. odstavek primera za reševanje.

pravico tožeče stranke. S temi navedbami tožeča stranka zatrjuje, da je vzpostavitev v prejšnje stanje omogočena.

Zahteva za odstranitev članka ter sporne navedbe, s katerimi se posega v čast in dobro ime tožeče stranke, namreč predstavlja edini možni način začasne ureditve spornega razmerja v izogib nastanku težko nadomestljive škode.

DOKAZI:

- Kot doslej.

*****

Tožena stranka na podlagi zgoraj navedenega naslovnemu sodišču predlaga, da izda naslednjo:

z a č a s n o o d r e d b o

- 1. Prvotožena stranka je dolžna v roku 3 dni od vročitve tega sklepa odstraniti članek, ki ga je objavila na spletni strani Reddit dne 15. 1. 2023, v kateri je javnost obvestila o prejemu podkupnine tožeče stranke.**
- 2. Tretjetožena stranka je dolžna v roku 15 dni od vročitve tega sklepa, upoštevati pravico do izbrisa oziroma pravico do pozabe tožeče stranke ter izbrisati podatke o obtožbi spolnega nasilja tožeče stranke.**
- 3. V primeru neizpolnitve obveznosti iz 1. točke začasne odredbe se prvotoženi stranki za vsako posamezno kršitev izreče 50 EUR denarne kazni, ki se bo izterjala po uradni dolžnosti.**
- 4. V primeru neizpolnitve obveznosti iz 2. točke začasne odredbe se tretjetoženi stranki za vsako posamezno kršitev izreče 100 EUR denarne kazni, ki se bo izterjala po uradni dolžnosti.**
- 5. Ugovor zoper sklep o začasni odredbi ne zadrži njegove izvršitve.**
- 6. Prvotožena in tretjetožena stranka sta dolžni tožeči stranki povrniti vse stroške tega postopka, v roku 15 dni od prejema tega sklepa, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi, od dne poteka paricijskega roka dalje do plačila, pod izvršbo.**

TOŽEČA STRANKA

po pooblaščenцу Odvetniška družba skupina 2 d.o.o.

POOBLASTILO

Podpisani: **Sven Klager**, Bohoričeva ulica 3, 3000 Celje, pooblaščenec

ODVETNIŠKO DRUŽBO SKUPINA 2 D.O.O.

iz Maribora, Mladinska ulica 9, 2000 Maribor, da mi daje pravno pomoč po predpisih o odvetništvu, zlasti da me zastopa v postopkih pred sodišči in drugimi državnimi organi, da me zastopa v zadevah pred pravnimi osebami, ustanovami, zavodi, civilnimi pravnimi in fizičnimi osebami, da v mojem imenu sklepa poravnave in pogodbe, da me pravno veljavno zavezuje in potrjuje zadostitev mojih zahtevkov, ter da vloži vsa redna in izredna pravna sredstva.

Pooblastilo obsega tudi sprejem odločb, vabil, vlog nasprotnih strank in drugih pisanj, potem ko je dano pooblastilo in v zvezi z zadevo, v kateri je pooblastilo dano. Pooblastilo obsega tudi sprejemanje denarja in drugih vrednosti za stranko in izrecno pooblastilo za zastopanje na poravnalnem naroku in sklenitev sodne ali izvensodne poravnave. Pooblastilo ne obsega preverjanja podatkov o stečajnem postopku, postopku prisilne poravnave ali likvidacijskem postopku, razen če ni to v pooblastilu posebej navedeno.

Potrjujem, da me je odvetniška družba seznanila, da ji moram pojasniti vsa dejstva in okoliščine v zvezi z zadevo in ji predložiti vse dokaze ob podpisu pooblastila, da sem seznanjen s približno oceno stroškov zastopanja in grobo oceno izida postopka in da opozorjen na posledice, ki nastanejo v primeru, če navedbe in dokazi niso navedeni in predloženi v rokih, ki jih določajo predpisi ali na poziv odvetniške družbe.

Če odvetniški družbi ne navedem vseh dejstev in predložim dokazov, s katerimi razpolagam v rokih, navedenih v prejšnjem odstavku, odvetniška družba ni dolžna prevzeti zastopanja oz. lahko pooblastilo odpove, niti ni odgovorna za škodo, ki nastane zaradi moje neaktivnosti.

Zavezujem se, da bom poravnal na poziv in brez zamude vse odvetniške storitve po odvetniški tarifi, v kolikor pa je sklenjen poseben pisni dogovor o višini nagrade za opravljanje pravnih storitev pa nagrado po tem dogovoru, ter stroške in izdatke za izvršena opravila.

Zavezujem se, da bom odvetniški družbi v primeru spremembe kontaktnih podatkov, nemudoma, najkasneje pa v roku 48 ur po spremembi podatkov sporočil nove podatke, kjer bom dosegljiv, sicer je odvetniška družba prosta vsakršne odgovornosti za škodo nastalo zaradi ne posredovanja točnih podatkov.

Soglašam, da mi odvetniška družba vsa pisanja posreduje z ne priporočeno pošto in izjavljam, da me je odvetniška družba seznanila, da je izid postopka nepredvidljiv in se je zavezala le, za zastopanje z vso profesionalno skrbnostjo in ne za uspeh.

Za spore, ki utegnejo nastati iz tega pooblastilnega razmerja, se pooblastitelj in pooblaščenec dogovorita za pristojnost sodišča po sedežu odvetniške družbe in uporabo prava Republike Slovenije.

Maribor, dne 25. 10. 2023

Sprejemem pooblastilo in zastopstvo:

Odvetniška družba Skupina 2 d.o.o.

Mladinska ulica 9, 2000 Maribor

Pooblastitelj:

Sven Klager

(lastnoročni podpis)

